Bat. Gen.
XXX
209

ERWERELD.

LEESBOEKJE VOOR DE LAGERE SCHOLE

IN

NEDERLANDSCH-INDIË

DOOR

R. BRONS MIDDEL.

BATAVIA
G. KOLFF & Co.,
1882.

Pp 262.420

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

Tanggal	: 11 Juni 2013
No. Induk	: 69275/PN-MUSEUM/'13
BIB - ID	:
Beli / Hadiah	: Ex. Museum

KINDERWERELD.

XIII 209

KINDERWERELD.

LEESBOEKJE VOOR DE LAGERE SCHOLEN

IN

NEDERLANDSCH-INDIË

DOOR

R. BRONS MIDDEL.

0010-62508160
1211 507304

BATAVIA
G. KOLFF & Co.,
1882.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K.EN W.

No. 1.

Ons huis.

Ons huis is het beste plekje van onze woonplaats. Wij wonen reeds lang in ons huis.

Mijn broertje, mijne zusjes en ik zijn er in geboren. Ik kan er in het donker den weg wel vinden. Ons speelgoed en de meubels, alles heeft eene vaste plaats in ons huis.

Ons huis is niet heel groot, maar ruim genoeg voor onszessen: Pa, Ma, Jaantje, Frits, Betje en mij. In ons huis zijn vier kamers, eene voorgalerij, eene binnengalerij en eene achtergalerij. Tusschen de kamers, midden in het huis is eene gang van de binnengalerij naar de achtergalerij. Voor ons huis is een mooie bloementuin en achter een groot erf. Daarop groeien klapper-, pisang- en manggaboomen. Achter het huis, rechts staan de bijgebouwen in eene rij: de keuken, de goedang, twee bediendenkamers en de stal. Links staat de badkamer. Aan weerszijden van de badka-

mer is een put. Om eén der putten staat een muur. Achter op het erf tegen den muur staat ook een steenen kippenhok. Op zij van ons huis staat de wagenkamer. Ik wil ons huis op mijne lei teekenen.

No. 2.

Morgen ben ik jarig.

Pa en Ma zijn met mijne zuster uitgegaan. Onze baboe moest meegaan. Ik mocht niet mee. Ik geloof, dat zij voor mij wat gaan koopen in een toko. Want morgen ben ik jarig. Dan ben ik elf jaren oud. Wat zouden zij koopen?

Eene zweep, eene doos met glazen knikkers, eene bouwdoos, een hobbelpaard . . . ? Wat zou het zijn? Ik weet het niet, ik raad er maar naar. Ik hoop, ik hoop een . . . . ; ja, ik weet het heusch niet. Morgen middag komen mijne vriendjes bij mij spelen. Zij mogen ook blijven eten. Onze baboe zal flensjes bakken. Wij krijgen ook gebakjes en wijn. 's Avonds zal Pa de tooverlantaarn vertoonen.

Daar komt de baboe terug. Zij houdt een pakje in de handen. „Wat is dat, Boe?" Het rommelt, als ik het schud. Het is eene doos. Ik durf het pakje

niet open maken. „Djangan, Njo!" zegt de baboe en zij neemt het pakje mee naar hare kamer.

No. 3.

Mijn klein zusje.

Ik heb een allerliefst, klein zusje. Zij heet Hermine. Wij noemen haar Mientje. Zij is pas eén jaar oud. Hare koontjes, armpjes en beentjes zijn mollig en glad. Zij heeft altijd pret en dan glinsteren hare zwarte oogjes. De meeste pret heeft zij, als zij op hare mat spartelt of er over heen en weer rolt. Zij wil overal heen kruipen, Zij kruipt op handjes en voetjes en kijkt dan lachend op. Loopen kan zij nog niet, maar wel staan.

Zij probeert wel om te loopen, maar telkens valt zij op hare dikke billetjes neer. Wij spelen allen graag met haar. Zij is de lieveling van onsallen. Onze baboe past goed op adik. Als wij uit school te huis komen, loopen wij dadelijk naar Mientje toe. Dan kraait zij van pret, omdat zij ons weer terug ziet. Praten kan zij nog niet. Pa heeft een lief, mooi wagentje met eene kap voor haar gekocht. Daar-

in gaat klein zusje toeren. De baboe duwt dan het wagentje voort.

No. 4.

Toeren.

Verleden Zondag hebben wij met Pa en Ma getoerd. Pa had een' grooten tentwagen gehuurd.

Op de achterbank zaten Pa en Ma. Betje, Frits en Jaantje zaten op de voorbank en ik zat op den bok naast den koetsier. Ik hield mij goed vast aan de leuning van den bok.

De koetsier sloeg met zijne zweep, dat het klapte. De paarden liepen zoo hard, dat de wind mij om de ooren waaide.

Wat was het frisch! Wij hebben ver getoerd, in en buiten de kotta. Buiten hebben wij eene poos stilgehouden om de paarden te laten rusten. Toen zijn wij uit den wagen gestapt en hebben een eind gewandeld. Toen wij weder t'huis waren, kregen wij van Ma een glas stroop en een paar koekjes. Dat was een prettige Zondag, niet waar?

No. 5.

Verdronken.

Te P. is eens een groot ongeluk gebeurd. De kleine njo van Meneer Blok ging met zijn' broer wandelen. Zij mochten maar een eindje van huis gaan. Eene paal ver van huis was een kali.

Die stroomde soms sterk. Dikwijls gingen de kinderen van Meneer Blok daar zwemmen en baden. Dan gingen de ouders altijd mee. Hun Pa had hun verboden daar alleen heen te gaan.

Njo's broer ging er toen toch naar toe. Hij wilde eventjes baden. Hij liet den kleinen njo aan den oever staan en zeide: „Njo! diam di sini sabentar, ja!" En toen ging hij baden.

Maar njo bleef daar niet stilstaan. Hij wilde ook het water in. Hij strompelde den oever af, viel en rolde in de kali. Ongelukkig was daar niemand, die dat zag. Njo's broer plaste en spartelde in het water en kon njo ook niet zien of hooren. De arme njo verdronk.

Ik behoef niet te zeggen, hoe diep bedroefd de ouders waren en hoe'n berouw de broer gevoelde over zijne ongehoorzaamheid en zorgeloosheid.

No. 6.

De aap van Willem.

Willem heeft een' aap. Die heet Kees. Eene kist, tegen een' stijl van den stal gespijkerd, is zijn huis. Om zijn' buik heeft hij een' riem, die met een' ketting aan den stijl is gebonden. Kees is een kluchtig dier. Hij maakt soms zotte grimassen. Als Willem hem eene pisang geeft, neemt hij die aan net als een mensch. Hij bekijkt de vrucht van alle kanten met een ernstig gezicht. Hij draait haar om en om en doet, alsof hij er over nadenkt, aan welk einde hij er de schil van zal aftrekken. De schil laat hij onverschillig vallen, alsof hij zeggen wil: die kan ik niet gebruiken. Daarna peuzelt hij de pisang op. Als die op is, krabt hij zich. Kees kan vlug in zijn hok klauteren. Hij jaagt de kippen weg, als die in den stal bij het paard komen. Soms gaat hij op den rug van het paard zitten. Dat is grappig om te zien.

No. 7.

Njo vertelt.

„En ik ben bij Tante geweest en ik heb op het paard-

je van Anton gezeten en toen heeft Sidin het paardje vastgehouden en toen heb ik gereden om het huis en ik ben er niet afgevallen. En ik heb suikertjes van Tante gekregen en Tante heeft er Jantje ook vier voor adik meegegeven. En ik heb gespeeld met de blokjes met Anton, Karel en Lientje en wij hebben een huis opgezet. En toen hebben wij gegeten en ik mag Zondag weer komen spelen, heeft Tante gezegd. En toen heeft Tante aan Jantje een kleine poes gegeven. Tante heeft gezegd, dat ik Poes rijst en melk moet geven en een schelletje om den hals moet binden en ik moet oppassen, dat Poes niet wegloopt. En toen kwam Karina Jantje halen, en hier is de poes en ook de suikertjes voor adik, en ik mag Zondag terugkomen. Ennak!"

No. 8.

Mama vertelt.

„Jantje heeft verleden Zondag bij zijne tante gespeeld. Hij heeft op het paardje van zijn' neef Anton rondom het huis gereden. Sidin, de koetsier van Oom, hield

het paardje vast bij de teugels. Daarom liep het niet hard en kon Jantje er niet af vallen. Daarna heeft Jantje met zijne neefjes Anton en Karel en zijn nichtje Lientje met blokjes gespeeld. Zij zetten daarmee een huisje op. Toen zij genoeg gespeeld hadden, gingen zij eten. Na het eten kwam Karina, de baboe van Ma, Jantje halen. Tante gaf hem wat suikertjes mee, ook voor zijn kleine zusje. Ook kreeg hij een jong katje van Tante. Tante zei: „„Jantje, je moet goed oppassen, dat Poes niet wegloopt. Je moet haar een schelletje om den hals binden. Dan kan je hooren, waar zij loopt. Je moet haar rijst met melk te eten geven. En jij mag Zondag weer bij Tante komen spelen"". Prettig, niet waar?"

No. 9.

Schommelen.

Pa heeft een lang, dik touw gekocht. Het is geen tali-doeg, maar een Hollandsch touw uit de toko. Onze tuinman heeft eene dikke plank gezaagd en glad geschaafd. Aan de korte zijden van die plank heeft hij aan weerskanten twee gaten geboord. Door die gaten heeft Pa het touw gestoken en aan een' dikken

tak van een' manggaboom gebonden. Zoo heeft Pa voor ons een' schommel gemaakt. De schommel hangt een' voet boven den grond. In 't eerst waren wij wat bang om hard te schommelen. Maar nu durven wij wel hoog schommelen. Als wij ons maar goed vasthouden aan het touw, is er geen gevaar voor vallen. Wanneer wij hoog schommelen, waait de wind ons tegen het lijf. Dat is frisch. Soms staan wij met onstweeën op de plank. Dan gaat het op de maat heen en weer: eén, twee; eén, twee...
Kleine kinderen mogen zoo niet schommelen. Die kunnen zich niet staande vasthouden en zouden er af vallen.

No. 10.

Onze oude baboe.

Karina, onze baboe, is oud. Zij heeft haast geen tanden meer in den mond. Hare haren zijn geel en wit. Haar gezicht is vol plooien en haar voorhoofd vol rimpels. Zij loopt gebogen en voetje voor voetje. Als zij spreekt, moet zij telkens kuchen. Wij houden veel van onze oude baboe. Zij heeft onsallen van jongs af goed opgepast. Ma en Pa houden ook veel van Karina. Zij behoeft niet meer te werken. En

toch wil zij altijd wat doen. Dan geeft Mama haar kleeren te schuieren of laarsjes te poetsen. Dikwijls laat zij dan den borstel vallen. Als zij dien dan weer opraapt, roept zij: „Adoeh!" Soms naait zij aan onze baadjes. Dan draagt zij een' grooten, zwarten bril. Karina krijgt 's avonds na het eten van Pa een glaasje wijn. Dat staat elken avond voor haar klaar op den hoek van de tafel. Zij praat altijd tegen zichzelve, als zij alleen is. Dikwijls spreekt zij met ons over hare tjoetjoe's, die alle ver van haar weg wonen. Kasihan, die Karina!

No. 11.

Zwarte mieren.

„Anton! Kom eens hier!" riep Pa op een' middag. Ik kwam gauw en toen zei Pa: „Hier is wat aardigs te zien. Kijk eens naar dat zwarte ding op den vloer." Ik bukte en zag heel veel zwarte mieren door elkaar wriemelen. „Blaas er eens op," zei Pa. Ik blies op het hoopje mieren. Toen liepen zij alle snel een eindje weg en ik zag een korstje wittebrood liggen. Een' oogenblik later kwamen zij alle weer terug op het korstje. „Dat stukje brood," zei Pa, „heeft

uw zusje laten vallen. Dat hebben de mieren ontdekt en toen hebben zij elkaar vlug gewaarschuwd. Langs den muur zie je eene zwarte, levende streep. Dat zijn mieren. Zij loopen af en aan, houden eventjes een praatje met elkaar en gaan weer verder. Met haarhonderden dragen zij het stukje brood weg naar haar nest, een holletje in den vloer."

No. 12.

De Durf-al.

„Ik ben niets bang. Ik durf in het donker alleen naar de badkamer gaan. Ik durf 's avonds alleen in de voorgalerij zitten. Ik durf 's nachts zonder licht overal in ons huis en op het erf rondloopen. Ik durf ook geheel alleen 's nachts in huis slapen." Zoo sprak Richard „de Durf-al."

Eens op een' avond, het was pas duister geworden, gebeurde het, dat zijne Ma hem toeriep: „Richard haal mij even de sleutels van de goedang. Die heb ik in het slot laten hangen." — „Ja, Mama," antwoordde Richard, en stapte dapper heen. Maar hij kwam gauw weer terug. Buiten in een' donkeren hoek van het erf had hij een wit ding gezien, een

man meende hij, die naar hem greep en met de armen heen en weer zwaaide.

„Dan zullen wij eens samen gaan zien, wat dat is", zei Mama. En toen liep Richard aan de hand van zijne Mama naar den donkeren hoek.

Zijne Ma lachte hem uit over zijn' angst. Hij had een hemd zien waaien, dat aan een touw te drogen hing.

No 13.

Bijna een groot ongeluk.

Hermientje is nog maar een klein meisje van drie jaren. Als haar Ma of de baboe niet op haar letten, loopt zij als een kippetje overal rond op het erf. Nu is zij hier, dan weer daar. Eens was zij geheel alleen bij den put. Zij bukte over den lagen, steenen wand en keek in den put. Daar zag zij in het heldere, vlakke water haar eigen beeld.

Zij lachte tegen haar eigen gezichtje. Zij strekte de armpjes uit om naar haar beeld te grijpen.

Zij stonds reeds op de teenen om ver over den rand te kunnen reiken. Haar hoofdje was reeds laag in den put. Nog eén rukje en....

Gelukkig daar kwam Mama aan, die haar greep.

Wat was Mama geschrikt en blij, dat zij bijtijds was gekomen om haar Mientje te redden. Toen nam Mientje's Ma eene kleine baboe in dienst. Die moest altijd met Hermientje spelen en overal op haar passen.

No. 14.

Mijn tuintje.

Wij hebben een heel groot erf achter ons huis. Daar staan vele soorten van boomen: mangga-, klapper-, kemoening- en djeroekboomen. Die boomen geven veel schaduw. Mama heeft op het achtererf bloemperken aangelegd. Daarin groeien verbena's, rozen, balseminen, afrikanen en melati's.

Ik heb ook een eigen tuintje. Langs de goot, tegen den muur heeft Ma mij een stukje grond gegeven. Aan weerskanten heb ik mijn tuintje met een pagger afgezet. Later wil ik ook voor mijn tuintje een pagger maken met een deurtje er in. Dan kunnen de kippen niet bij mijne plantjes komen. Onze tuinman heeft eene plank over de goot gelegd. Ik kan dus over eene brug in mijn tuintje komen. 's Morgens en 's middags begiet ik mijne bloemen en

en plantjes. Dat gaat gemakkelijk met het water uit de goot. Ik heb van Pa een' blikken gieter gekregen. Elken Zondag maak ik een' ruiker van mijne rozen en bloemen. Ik zorg, dat er geen onkruid tusschen mijne plantjes groeit.

No. 15.

De leege plaats.

Er is eene leege plaats naast mij op de schoolbank. Daar zal mijn vriendje Karel niet meer zitten, want hij is dood. Meneer was ook bedroefd; toen hij hoorde, dat Karel gestorven was. Meneer heeft gezegd: „deze plaats moet eene poos lang ledig blijven; de kinderen moeten nog lang aan Karel denken."

Meneer hield heel veel van Karel, omdat hij zoo'n ijverige en goede jongen was. Karel was nommer één van de klasse.

Toen hij ziek was, gingen wij hem dikwijls opzoeken. Wij zagen dan, dat hij hoe langer hoe magerder werd. Wij brachten djeroeks mede, maar hij lustte ze niet. Hij lag maar stil in zijn ledekantje. Nu is hij dood en kan niet meer met ons spelen en leeren. Het spijt mij, dat ik hem weleens geplaagd heb.

Meneer heeft gezegd: „wie van de kinderen het best leert, mag op Karel's plaats zitten."

Ik zal mijn best doen, want ik wil heel graag op Karel's plaats zitten.

No. 16.

De moeder van Willem.

De moeder van Willem is geene mevrouw. Willem's moeder is eene Javaansche vrouw. De vader van Willem is reeds lang geleden gestorven. Willem woont bij zijn' oom. Zijne moeder is ook bij hem. Zij zorgt goed voor hem en Willem houdt veel van haar. Zij noemt hem „Njo" en Willem spreekt altijd Maleisch met haar. Dikwijls krijgt Willem lekkers en speelgoed van zijne moeder. Als Willem ziek is, past zijne moeder hem op en zorgt, dat haar njo spoedig beter wordt. Wanneer Willem jarig is, mag hij zijne kameraadjes verzoeken en dan maakt zijne moeder nasikoening klaar. Dan gaan wij naar Willem's moeder toe en zeggen tegen haar: „Slamat Sinjo poenja tahoen." En dan zegt zij tegen ons: „Tarima kasih" en is blij, dat wij haar met Willem's verjaardag hebben gefeliciteerd.

No. 17.

Mijn vlieger.

Van middag zal ik mijn' vlieger oplaten. Dan ga ik met Midin naar de aloen-aloen. Mijn vlieger is heel groot en sterk. Aan de hoeken hangen pluimen. Duiken doet hij nooit, want hij heeft een' langen staart. Zwieren kan hij wel met breede bogen. Het geraamte van mijn' vlieger is dun en sterk en het papier is er strak over geplakt. Op mijn' vlieger staat mijn naam met vergulde, papieren letters. *Anton* staat er op. Mijn vlieger kan zeer hoog stijgen, als ik het touw vier. Ik heb een' dikken klos touw. Als mijn vlieger snel stijgt, houd ik dien klos aan de einden los in mijne handen. Dan windt de vlieger zelf het touw af. Ik heb ook glastouw voor mijn' vlieger. Dat gebruik ik, als ik hem laat vechten met een' anderen vlieger.

Ik hoop, dat het van middag niet te hard zal waaien. Wie gaat met mij mee naar de aloen-aloen?

No. 18.

Vendutie.

Pa is van Probolinggo overgeplaatst naar Batavia.

Overmorgen houden wij vendutie. Onze meubels, ons glas-en aardewerk, ons keukengereedschap, alles wordt verkocht. Mijn ledekantje en mijn speelgoed worden ook verkocht. Te Batavia zal Pa weer nieuwe meubels koopen en ook nieuw speelgoed voor mij, mijne zusjes en mijn broertje. De politoerder heeft onze meubels netjes gepolitoerd. Ze lijken nu wel weer nieuw. In onze achtergalerij worden de borden en schotels, de glazen en karaffen op eene lange tafel gezet, net als in een toko. Overmorgen komen veel vreemde menschen in ons huis: heeren en inlanders, Chineezen en Arabieren. Zij komen ons goed koopen. Als de vendutie is afgeloopen, is ons huis heelemaal leeg. Neen, toch niet! In eene gesloten kamer staan koffers en kisten. Daarin hebben Pa en Ma onze kleeren gepakt. Die koffers en kisten nemen wij mee naar Batavia. Nà afloop van de vendutie gaan wij op reis: Pa, Ma, Jaantje, Frits, Betje en ik. Onze baboe gaat ook mee. Wat zal het prettig zijn op reis!

No. 19.

Op reis.

Toen de vendutie gehouden werd, waren wij met

Ma zoo lang bij Mevrouw Weener. Wij konden daar de bring hooren. Nu zijn wij weer in het leege huis terug. Wat klinkt het er hol, als wij hard loopen en lachen! Straks komt Pa ook hier. Pa heeft het nu druk. Achter op het erf staat eene groote kar te wachten op onze koffers en kisten. Als Pa hier is, zegt Ma, komt ook de reiswagen, die ons naar Pasoeroean zal brengen. Daar zullen wij in een logement slapen. Den volgenden morgen rijden wij met den spoorwagen naar Soerabaia. Te Soerabaia zullen wij ook een' nacht in een logement blijven en den volgenden morgen met de stoomboot naar Batavia vertrekken. Dan nog drie dagen, heeft Pa gezegd, en wij zullen te Batavia zijn. Als wij maar niet zeeziek worden op de boot!

„Kinderen! hoört! Daar komt de reiswagen aan", roept Ma. En daar zien wij Pa ook in een' wagen terugkomen. Nu gaan wij aanstonds op reis.

No. 20.

Te Batavia.

Wij wonen nu reeds eene week te Batavia. Ik ben op de stoomboot niets zeeziek geweest, Jaantje en Frits wel. De boot hield op de reede van Semarang

stil. Daar gingen veel passagiers van de boot af en kwamen werd andere aan boord. Toen de boot op de reede van Batavia was aangekomen, bracht een klein stoombootje ons naar den wal. Wat is Batavia eene groote en drukke stad! Ik durf hier niet alleen uitgaan. Ik ben bang voor de rijtuigen en karren. Als ik alleen uitging, zou ik den weg naar huis niet kunnen terugvinden: ik zou verdwalen. Ik weet alleen den weg naar school. Elken Zondag mogen wij met Pa naar het Waterloo-plein gaan om naar de muziek te luisteren. Ons huis is kleiner dan het oude te Probolinggo. Het erf is ook niet zoo groot als dat van ons oude huis. Op ons erf staan geen manggaboomen, maar wel djamboe- en klapperboomen.

No. 21.

Verdwaald.

Onlangs wandelde ik met Ma. Het was bijna avond, toen wij naar huis keerden. Op weg naar huis zagen wij een Javaansch meisje op den hoek van den weg staan. Het kind was geheel alleen en schreide met den mond wijd open en de oogen ge-

sloten. Zij wreef zich de betraande oogjes met beide vuistjes. Ma vroeg haar, wat haar scheelde. Maar zij antwoordde niet en begon al luider en luider te snikken. Toen kwamen er veel menschen rondom ons staan. Die vroegen het haar ook. Maar ook deze kregen geen antwoord. Het meisje werd hoe langer hoe meer beangst. Niemand kende haar of wist, waar de ouders woonden. Eindelijk kwam er een oud vrouwtje aan. Die kende het kind en wist, waar de ouders woonden. Zij zeide: „dit kind is zeker verdwaald, Mevrouw! Misschien is de moeder van de passar naar huis gegaan en heeft haar achtergelaten."

Het meisje kende ook de oude vrouw en hield op met schreien en snikken. Zij stak haar handje naar het oude vrouwtje uit, die het verdwaalde kind weer t'huis bracht.

No. 22.

Lucifers.

Met lucifers spelen is zeer gevaarlijk. Kleine kinderen mogen nog geen lucifers in de handen nemen. Als de kleine Frits verleden week niet met

lucifers had gespeeld, zou hij zijn handje niet gebrand hebben.

Sidin, de huisjongen, zag, dat Frits een doosje lucifers van de schrijftafel nam. Sidin verbood het hem niet en nam hem het doosje ook niet af. Het was nog een vol doosje. Frits schoof het open en streek een' lucifer af. De vlam raakte de koppen der lucifers in het doosje, die in een' oogenblik ontploften. Alle lucifers gingen branden en het doosje ook. Frits hield van schrik het brandende doosje nog een poosje in de hand. Toen wilde hij het wegwerpen, maar de brandende lucifers bleven aan zijne vingers kleven. Gelukkig zag Sidin dat. Hij rukte Frits het doosje uit de hand en trapte het uit. Nu zit Frits nog met een' zwachtel om zijn handje en heeft nog erge pijn. Was Sidin er niet bij geweest, dan was er zeker nog een groot ongeluk gebeurd.

No 23.

Vroolijke Frans.

Kent gij vroolijken Frans? Wij noemen hem zoo, omdat hij altijd vroolijk en opgeruimd is. Ik heb hem nog nooit zien schreien. Hij weet niet, wat pruilen

is. Lachen kent hij des te beter. Hij is altijd vriendelijk, ook voor de bedienden. Die houden ook veel van hem. Als hij wat lekkers heeft gekregen, deelt hij dat met ons. „Dat is voor jou," zegt hij dan en geeft het grootste stuk weg. Hij is tevreden met eene kleinigheid, die wij hem geven. Zijn speelgoed leenen om er met ons mee te spelen, doet hij met plezier. Hij speelt ook niet valsch of wordt boos, als hij verliest. Plagen doet hij nooit, ook geen Javaansche kinderen.

Laatst struikelde hij over den hoepel van Frits. Hij viel plat op zijn' buik. Wij dachten, dat hij zich erg bezeerd had. Maar hij stond weer vroolijk op en zei, dat het niets was. Wij noemen hem „vroolijken Frans," maar hij heet eigenlijk.....

No. 24.

Verrassen.

Morgen is Ma jarig. Dan willen wij haar met een cadeautje verrassen. Mijn zusje Lientje heeft een' servetring voor haar gemaakt. Ik heb een paard voor Ma geteekend. Mijn zusje heeft haar' servetring onder het kussen in haar ledekantje bewaard. Ik heb mijne teekening in mijn schrijfboek verborgen. Morgen vroeg

gaan wij naar Mama toe en feliciteeren haar. En dan geven wij haar onze cadeautjes. Mama weet er nog niets van. Wat zal zij blij zijn met den sevetring! Want die is mooi: rood met zwart en in 't midden met gele letters: AAN MAMA. Lientje zal den servetring in een doosje doen, het doosje dichtplakken en er boven op schrijven: aan Mama. Maar hoe zal ik mijne teekening geven? Zal ik ze oprollen en er een blauw lintje om binden? Zal Mama er ook blij mede zijn? Ik geloof het wel, want het paard is mooi geteekend. Willem heeft mij een beetje geholpen. Ook zullen wij Ma een ruikertje geven van rozen en melati's en haar zeggen: „wij hopen, dat Ma nog lang zal leven en gezond blijven".

No. 25.

De trouwe hond.

Achter het huis van Meneer Weener is een vijver. Het gebeurde eens, dat de kleine non van Meneer Weener alleen bij dien vijver liep. Zij was stilletjes uit de achtergalerij geloopen en niemand had het gezien. Kastor, de groote hond van Meneer Weener, had het wel gezien en volgde de kleine non. Non was nog

maar eene heel kleine meid van drie jaren. Toen zij in het gras rondom den vijver een poosje geloopen had, struikelde zij over een' steen en rolde in den vijver. Zij gleed een heel eind in het water weg. Kastor zag dat en sprong haar na. Hij greep haar met zijn' bek bij het baadje zonder non te bijten of haar zeer te doen. Toen zwom hij met haar naar den rand van den vijver en legde non voorzichtig in het gras neer. Non wist niet, waar zij was. Zij schreide ook niet, zij was bijna dood. Toen begon Kastor hard te blaffen. Meneer Weener hoorde dit en kwam naar buiten om te zien, wat er gebeurd was. Toen hij zag, dat zijne non zoo nat was en zoo stil in het gras lag met den hond naast haar; wist hij, wat er gebeurd was en ook, wie de redder van zijn kind was geweest.

No. 26.

Onze school.

Onze school staat aan den hoek van den grooten weg en schuin tegenover het residentiekantoor. Rondom onze school loopt eene galerij. De galerij heeft eene trap van drie treden. De vloer van onze school is hooger dan de grond. Rondom onze school is een

breed erf, begroeid met gras en beplant met waroeboomen. Die boomen geven veel schaduw.

Dat erf is onze speelplaats. Onze school is verdeeld in drie groote kamers. Die kamers zijn gescheiden door muren met glazen deuren. In de middelste kamer zitten de leerlingen der hoogste en der middelste klassen. In de rechterkamer zitten de kleintjes der aanvangsklasse en in de linkerkamer zitten de kinderen der laagste klasse. In de rechterkamer zit mijn zusje. Ik zit in de middelste kamer. In de kamers der aanvangsklasse en der laagste klasse hangen mooie platen aan de muren. De schoolbanken staan in rijen met een pad er tusschen. De kinderen zitten twee aan twee in de banken. Nog staan in onze school: boekenkasten, eene letterkast, een telraam, borden op ezels, tafels en stoelen. Ik zit naast Karel Weener. Voor mij zit Herman Beekhuis en achter mij zit Piet Blok. Aan de andere zijde van het pad, tegenover mij zit Hendrik Bier. Ik ken de namen van alle schoolkinderen.

No 27.

De badplaats.

Een kwartier rijdens van P. is eene badplaats. Daar

stroomt het heldere, frissche water ruischend van de bergen. Het wordt vergaard in een' grooten, gemetselden bak, waaruit het weer kan wegloopen. Het komt door een pantjoran in den bak. Met een sluisje kan het hooger en lager gemaakt worden. Bij den bak staat een pendoppo, die van voren en aan weerszijden dicht is. Langs eene steenen trap kunnen wij in den bak komen.

Wij gaan dikwijls met Mama naar de badplaats. Karel en Frits hebben daar zwemmen geleerd. Verleden Zondag zijn wij er met een' grooten tentwagen heen gereden. Wij spartelden en plasten toen lang in het koude water. Ik was niets bang om kopje-onder te duikelen, want Mama was bij ons. Ik ging tot zóo ver in het water en liet het water uit de pantjoran over mijn' rug stroomen. Toen Mama in de handen klapte, gingen wij allen het bad uit en kregen schoone baadjes aan. Mama had ketoepat van huis meegenomen. Wij hebben er lekker van gesmuld en zijn toen weer naar huis gereden.

No. 28.

Snoepen.

Piet Blok is een eerste snoeper. Zijne baboe heeft hem het snoepen geleerd, toen hij nog Pietje heette.

Als zij met hem wandelde, ging zij altijd naar de waroeng. Geroosterde djagoeng, gebakken pisang, gezouten meloenpitjes 1), katjang-tjina, suikerballetjes 2), rijstkoekjes 3) en rijstballetjes waren zijne geliefde snoeperij, die hij dan van haar kreeg. Zijne Ma ontdekte het snoepen van Pietje aan zijn' geringen eetlust aan de rijsttafel. Hij lustte maar weinig rijst en vleesch of visch, omdat hij reeds genoeg gegeten had in de waroeng. Zijne Ma verbood aan de baboe Pietje te laten snoepen. Pietje kon het snoepen niet laten en plaagde de baboe telkens weer om snoeperij. Dan gaf zij hem weer wat.

Nu is Piet reeds groot, maar toch schaamt hij zich niet om in de waroeng te gaan snoepen. Dat is erg kinderachtig van hem. In school heeft hij ook altijd wat bij zich om aan te knabbelen of op te zuigen. Hoe komt Piet toch aan zijne snoepcenten? Van zijne Ma, zijne zuster of zijn' Pa krijgt hij ze zeker niet. Zou hij die soms nog van eene baboe krijgen? Zou hij er wel eerlijk aan komen?

1 Kwatji, 2 moet-moet en gorlali, 3 koja en bipang, 4 ondih-ondih.

No. 29.

De blinde bedelaar.

Elken zondag-morgen komt een bedelaar op ons erf.

Hij houdt een' langen stok in de eéne hand en met de andere hand leunt hij op den schouder van een meisje. Het meisje, dat hem leidt, is zijn dochtertje. Met zijn' stok voelt hij, waar hij loopt. Die arme man is blind. Men kan het aan zijne oogen zien. Als hij met zijn' stok rondtast, maakt hij zijne oogen wijd open, maar kan toch niet zien. Voor hem is het altijd nacht. Hij hurkt op den grond, als hij eene aalmoes vraagt en Ma geeft hem dan een gobang.

Laatst kwam hij alleen en liep verder ons erf op dan gewoonlijk. Toen hij zijne aalmoes gekregen had, wilde hij heengaan. Hij liep verkeerd en kwam tusschen den muur en de pagger terecht. Hij voelde met zijn' stok en raakte den muur en de pagger. Hij was in de war en wist niet, waar hij was. Ik hielp hem weer op den weg. Ik vroeg hem, waarom hij zijn dochtertje niet had medegenomen. Hij zeide: „sakit, Nonna!" Ik heb hem gezegd, dat hij een hondje moest leeren hem te leiden. Dat hondje kon hem dan den weg wijzen, als hij het met een touw vasthield.

No. 30.

Kaatsen.

Ik ken een prettig spel. Wie doet er mee? Wij

moeten met onsvijven zijn. Wij zullen met een' scherpen steen een vierkant in den grond schrappen. Op iederen hoek van het vierkant moet een jongen staan. De vijfde jongen staat in het midden van het vierkant. Gij kunt immers wel het midden van een vierkant zoeken? Ik zal het eerst in het midden staan. Nu neem ik een' grooten, elastieken bal. Dien werp ik naar een' jongen op eén der hoeken van het vierkant. Hij moet den bal met de vlakke hand naar mij terugkaatsen en ik mag den bal met de handen weer opvangen. Zoo krijgen ook de tweede en de derde en de vierde jongen op de andere hoeken eene beurt. Wie den bal niet kan terugkaatsen in de handen van den jongen, die in het midden staat, moet met deze van plaats verwisselen. En zoo gaat het spel voort. Dat is een prettig spel. Het heet kaatsen. Met den elastieken bal kunnen wij nog wel anders spelen.

No. 31.

Ma is ziek.

Het is stil in huis. Als wij van de school t' huis komen, zegt Pa: „stil, kinderen! Mama slaapt." Ma's baboe roept ook telkens: „st! st!" Ma is al veer-

tien dagen ziek. Elken dag komt de dokter twee malen naar Ma zien. In de slaapkamer van Ma mogen wij nu niet komen. De baboe wel; die past Ma goed op. Wij mogen alleen achter op het erf spelen. Ik heb Ma nu in geen veertien dagen gezien. Als ik stilletjes voorbij Ma 's slaapkamer loop, hoor ik haar soms zuchten en kreunen.

„O! Mama is zoo zwak en heeft zoo 'n pijn," zegt Pa. Telkens moet de tuinman ijs voor Ma halen. Boven op de dispenskast in de achtergalerij staan heel veel leege medicijnfleschjes. Al die drankjes heeft Ma al ingenomen en nog is Ma niet beter. Soms zie ik Pa schreien en dan word ik erg bedroefd; want dan denk ik, dat Ma zal sterven. Dan schrei ik 's avonds in mijn bedje. Ik hoop, dat Ma spoedig beter zal zijn.

No. 32.

Ma is weer beter.

Ma is weer beter! Ik kan wel gillen van pret. Toch mogen wij nog niet luidruchtig spelen, want dat kan Ma nog niet velen. Ma is nog erg zwak. De dokter komt nu maar om den anderen dag Ma bezoeken. Ma neemt nu ook zooveel drankjes niet meer in,

maar krijgt kaldoe en sagosoep. Ma zit nu al in de binnengalerij in een' gemakkelijken stoel. Wat zijn wijallen blij, dat wij Ma weer mogen zien! En Ma is ook blij, dat zij ons weer over het hoofd kan strijken, terwijl wij op een voetenbankje bij haar zitten. Ma's handen zijn nog erg mager. Ma's gezicht is ook nog mager en hare oogen lijken nu veel grooter dan vroeger. Als wij een poosje bij Ma gezeten hebben, moeten wij weer stil naar de achtergalerij gaan. Dan gaat Ma weer slapen om gauw sterk te worden. De dokter heeft gezegd, dat Ma over eene maand weer met ons buiten kan wandelen. Dan krijgt de baboe een mooie sarong van Ma present.

No. 33.

De kleine schrijfster.

Wij waren gisteren avond bezig aan ons huiswerk. Dat zag mijn kleine zusje. Zij wilde ook schrijven. Met eene griffel kraste zij rechte en kromme strepen op de lei. Toen zij dit een poosje gedaan had, begon zij de lei geheel wit te wrijven. Ik teekende een paardje voor haar op de lei, maar zij kraste het gauw weer door met de griffel.

Laatst had mijn broer zijne pen laten liggen, toen hij geschreven had. Zij greep het blad papier, dat zij op de tafel zag. En toen begon zij te schrijven. Zij bekladde het papier met dikke inktdroppels en sneed er met de pen scheuren in. Toen zij uitscheidde, was haar baadje bemorst met inkt en waren hare vingertjes zwart. Op hare wang had zij eene lange, zwarte streep.

Wij moeten onze boeken goed opbergen, anders wil zij ook met een potlood op de bladen schrijven.

No. 34.

De tooverlantaarn.

Meneer Weener heeft eene mooie, groote tooverlantaarn. 's Avonds op het kerstfeest in de societeit heeft Meneer die vertoond. Alle schoolkinderen waren verzocht. Wij kwamen in onze mooiste kleeren. De zaal in de societeit werd geheel donker gemaakt. Voor het tooneel was een groot, wit zeil heel strak gespannen. In het midden van het zeil zagen wij eene groote, ronde, lichte plek. Op eens schoven gekleurde teekeningen langs die plek. Wij zagen menschen, dieren, huizen en nog veel meer. Eéne teekening was eene rij mannen met groote neuzen en roode gezichten. Zij dansten

hand aan hand een patertje langs den kant. Ook zagen wij mannen met lange pieken en stokken tegen elkaar vechten. Er waren ook draaiende sterren te zien met schitterende stralen. Deze schoten ver uit elkaar en kwamen weer dicht te zamen. Wij hebben ook een schip zien varen en een' spoortrein zien rijden. Het mooiste was een kameel, die bij een' put stond te drinken. Hij boog zijn' langen hals in den put en stak dien weer op om het water in te slikken. Wij hebben goed uit onze oogen gekeken, al was het ook donker in de zaal. Toen het gedaan was, werden de lampen weer aangestoken. Wij kregen lekkers te eten en te drinken en dansten toen tot twaalf uur. Dat was een prettig kerstfeest!

No. 35.

Vroeg-op.

's Morgens vroeg, als het nog donker is, is het stil buiten. Wanneer de schemering begint, kraait een haan. Een haan in de buurt antwoordt. Nog een haan laat zijne stem hooren. Rechts en links kraaien meer hanen uit de verte. Zij waarschuwen elkaar, dat de dag aanbreekt. Wanneer de zon is opgekomen, zwijgen zij.

Wij hooren nog een' enkelen nakraaier. Nu luisteren wij naar andere geluiden. Wij hooren de koetilangs en de djalaks vroolijk sjilpen en fluiten. De vleermuizen gaan op de vlucht voor de zon. Als de zon hooger aan den hemel stijgt, is de pret uit. De vogels zwijgen en schuilen tusschen de bladeren voor de warme zonnestralen.

De vroege morgen is ook voor ons de aangenaamste tijd van den dag. Het is buiten koel en frisch. Wij moeten daarom dien tijd niet verslapen, maar vroeg naar buiten gaan. Ook is het dan mooi om te zien, hoe de eerste zonnestralen de kruinen der boomen verlichten en van lieverlede ook de stammen beschijnen. De dauw trekt op van het natte gras en boomen en planten zien er frisch-groen uit. Wij ademen de koele morgenlucht in en gevoelen ons gezond en opgeruimd.

No. 36.

Mijne pop.

Op mijn' laatsten verjaardag kreeg ik van Grootma eene mooie, groote pop. Zij heeft blauwe oogen en lange, blonde haren. Bij mijne pop kreeg ik van Pa een houten ledekantje. Dit is juist ruim genoeg voor

haar. Mama zal mij een mooie klamboe met linten en haken helpen maken.

Ik kan mijne pop uit- en aankleeden. Ik maak veel kleertjes voor haar. Mama heeft mij eene Japansche doos gegeven om er de kleertjes in te bewaren. Ook heb ik nog een verlakt bedak-doosje. In dat doosje berg ik de oorbelletjes, het medaljonnetje en de koralen armbandjes en halssnoertjes van mijne pop. Ik kan ook de lange haren van mijne pop kammen en vlechten. Ik heb mooie, blauwe strikjes voor haar gemaakt om in het haar te steken. Ik speel graag met met mijne pop en bewaar hare kleertjes goed.

No. 37.

Die Nuf!

Kijk, die Nuf daar eens gaan! Zij is pas twaalf jaren oud en wil nu al de groote dame spelen. Zie, zij beweegt haar hoofd naar rechts en links onder het gaan. Wat stapt zij parmantig en hoe zwaait zij den linkerarm! In de rechterhand houdt zij een' waaier, ja wel! Zij heeft in de linkerhand een fijn, geurig zakdoekje. Telkens kijkt zij naar hare mooie, hooge rijglaarsjes. Denk je, dat zij met ons wil spelen?

Daar is zij reeds veel te groot en te oud voor, zegt zij. Altijd strijkt zij de lange, losse haren achter de ooren en schudt dan met het hoofd. Wij noemen haar daarom „de Kapster." Vóor zij uitgaat, bedakt zij zich. Zij wil alleen omgaan met oudere meisjes. Met die meisjes wandelt zij 's middags gearmd langs den weg. Op eene danspartij danst zij niet met ons, maar wel met jongens. Die noemt zij heeren. Wij houden niets van die nuf. Weet gij hoe zij heet? Zij heet. . . .

No. 38.

Vacantie.

Nog eene week dan krijgen wij vacantie. De vacantie duurt veertien dagen lang. Wat zal dat een prettige tijd zijn! Wij hoeven niet naar school te gaan en mogen spelen, zooveel wij willen. Ik weet wel, wat ik doen zal. Ik zal een bèntèng bouwen van de steenen, die achter op het erf liggen. Die gebruikt Pa toch niet meer. Zij zijn overgebleven, toen Papa eene nieuwe badkamer liet maken. Om de bèntèng wil ik eene sloot graven. Van de aarde maak ik een' wal. In de sloot zal ik het water leiden uit de goot. Ik wil zelf eene waterleiding maken. Ik zal ook een'

vlaggestok van bamboe maken met eene vlag er aan. Hendrik, Piet en Willem mogen mij helpen. Maar zij moeten hun eigen patjol en arit meebrengen.

Ma heeft ons beloofd in de vacantie eens te toeren en naar de badplaats te gaan. Ik wou maar, dat de vacantie morgen al begon.

No. 39.

Vroeger- Ma; Nu- Wie?

„Waarom is Marie Beekhuis niet op school, Meneer?" vroegen de meisjes. „Is hare Mama nog ziek?"— „Marietjes Mama is van nacht gestorven, kinderen?" zei Meneer. „Nu is Marietje eene wees, kinderen! want haar Pa is ook reeds lang dood.

Wie zal nu zoo goed voor haar zorgen, als hare Mama deed? Wie zal haar nu zoo trouw oppassen, als zij ziek te bed ligt? Wie zal nu zoo lief met haar spreken, wanneer zij zoet; en haar zoo zacht beknorren, wanneer zij stout is geweest? Wie zal haar nu zeggen wat goed is en wat kwaad? Wie zal nu zoo blij zijn, als zij vroolijk is en bedroefd zijn, als zij treurt? Wien kan Marietje nu zoo liefhebben, als zij hare Mama liefhad? Aan wien durft Marietje nu alles vertellen, wat zij gedaan heeft en gedacht? Wie zal nu zoo vriendelijk naar haar luisteren?"

No. 40.

Onze duiventil.

Mijn Pa heeft in den tuin eene duiventil laten maken. Het is een huisje met twee verdiepingen en zes zijden. Aan elke zijde zijn twee deurtjes boven elkaar met een slag er voor. Het huisje is in twaalf kamertjes verdeeld. Onze duiventil staat op eén paal. Wij hebben veel duiven van allerlei kleur: bonte, witte, blauwe en roode. Zij zitten meestal op het dak van de duiventil. Ook wel op het slag. Dikwijls staan op het slag een paar duiven tegen elkaar te buigen. Het mannetje kirt dan: Keroek! roek! roek! roek! Het wijfje antwoordt eenige malen: Koer! koer! koer! Wanneer ik de duiven roep om ze te voederen, vliegen zij klapwiekend neer. Ik geef haar djagoeng. Soms trakteer ik ze op katjang-idjau. Als de witte in den zonneschijn vliegen, blinken hare veeren. Dikwijls vliegen alle duiven in eén vlucht uit, maar komen toch samen weer t' huis.

No. 41.

De kleine kokki.

Heb je mijn kleine zus weleens keukentje zien spe-

len? Dat is aardig om te zien. Mama heeft haar aarden potjes en pannetjes gegeven met een testje. Eerst zet zij het testje op haar tafeltje en het pannetje op haar stoeltje. Dan weer brengt zij het testje naar de bank en haalt het pannetje om . . . . . het er op te zetten? Mis! Het testje moet weer ergens anders staan. En dan krijgt het pannetje weer eene beurt om te verhuizen. Als ten laatste het pannetje op het testje staat, begint zij met koken. Zij legt een paar doode takjes in het gat van het testje. Zij blaast tegen de takjes en met een' waaier zwaait zij voor het gat heen en weer. Van tijd tot tijd voelt zij met haar vingertje in het pannetje of dat al warm begint te worden. Telkens zet zij een ander pannetje of potje op het testje. Soms doet zij een beetje water in het pannetje. Zij verbeeldt zich eene heele kokki te zijn. En wij hebben schik haar zoo te zien spelen.

No. 42.

Het verlaten nest.

Op zij van ons huis, achter op het erf staat een djamboeboom. In dien boom heeft vóór eenige maanden een paar perkoetoets een nestje gebouwd van dun-

ne takjes. Toen het nestje klaar was, legde het wijfje er eieren in. Daarna broedde zij de eieren uit. Toen de jonkjes uit de eieren waren gekomen, zocht het mannetje eten voor hen. Van 's morgens vroeg tot 's avonds was hij druk in de weer. De jonge vogeltjes kregen veeren, werden sterk en probeerden te vliegen. De ouden leerden hen vliegen: eerst van tak tot tak en eindelijk van den boom op den grond. Toen zochten de jonge perkoetoets zelf eten. Ook hierin hielpen de ouden hen en pikten zaadjes voor hen op of wezen hun die aan. 's Avonds vlogen allen weer naar het nest en waakten de oude vogels voor gevaar.

Toen de jonge perkoetoets groot en sterk genoeg waren om overal heen te vliegen en zelf eten te zoeken, verlieten zij het nest. Zij vlogen de wijde, wijde wereld in. Dikwijls komen de oude perkoetoets nog op het nest vliegen om te zien of hunne jonkjes ook zijn teruggekeerd. Die arme ouders zien misschien nooit hunne kinderen weer. Welk eene moeite en zorg hebben zij gehad om hen groot te brengen!

Wij, kinderen, verlaten ook eens onze ouders om voor onszelven te zorgen. Maar wij zullen hen dan van tijd tot tijd opzoeken of hun dikwijls een brief schrijven.

No. 43.

Vervelend.

Ik ken een' jongen, die heel veel mooi speelgoed heeft, wel eene kast vol. Maar netjes en ordelijk bewaart hij zijn speelgoed niet. Alles ligt op en door elkaar. Veel stukken speelgoed zijn dan ook kapot. Van een' bromtol is de punt gebroken, van een wagentje is het wiel af, van eene trompet is de rand gedeukt. Maar een enkel stuk speelgoed is nog gaaf en heel. Ik wou, dat ik al dat mooie speelgoed had. Wat zou ik er prettig met Frits mee spelen!

Als die jongen nieuw speelgoed gekregen heeft, speelt hij er een dag of wat mee en dan ligt het weer in de kast bij het andere. Hij vindt het vervelend er veel en lang mee te spelen. Ook vindt hij het vervelend met ons te tollen of te knikkeren of te kaatsen. Als hij een poosje met ons heeft meegedaan, scheidt hij weer uit. Een' vlieger oplaten, daar wordt hij moe van, zegt hij. Prenten kijken met zijne Ma verveelt hem ook gauw. Hij vindt alle spelen vervelend. En wij vinden hem een' vervelenden jongen. Hij is zooveel mooi speelgoed niet waard.

No. 44.

Liegen.

De Mama van Suze is erg bedroefd. Niet, omdat Suze ziek is of een ongeluk heeft gekregen. Maar, omdat Suze heeft gelogen, en de schuld daarvan aan een' ander heeft gegeven, die het niet gedaan heeft. Suze is eene leugenaarster geworden. Hare Ma zal haar nu niet altijd meer gelooven.

Ik zal vertellen, wat er gebeurd is.

Suze 's Ma had Hollandsche gebakjes gekocht. Die bewaarde zij in eene stopflesch in de dispenskast. Als er visite kwam, zou zij die presenteeren. Nu gebeurde het, dat die kast open stond. Dit zag Suze en zij snoepte van de taartjes.. Zij was bang en sloot de stopflesch niet goed weer dicht. Toen Mama bij de kast kwam, zag zij, dat van de koekjes gesnoept was. Mama ging vragen, wie dat gedaan had, ook aan Suze. Suze gaf de schuld aan den huisjongen. Suze had gesnoept. Dat was slecht van haar. Suze had gelogen. Dat was erger. Suze had de schuld aan een' ander gegeven. Dat was het ergst.

Suze, Suze! Waarom heb je toch niet dadelijk de waarheid gezegd? Dan was Mama niet zoo bedroefd geworden.

No. 45.

Bijnamen.

Er zijn schoolkinderen, die andere kinderen niet noemen, zooals zij heeten; maar hun bijnamen geven. Ik ken een' jongen, die Johan heet. De schoolkinderen noemen hem *„Kéro,"* omdat hij scheel ziet.

Dat is niet mooi van die schoolkinderen. Dat is ondeugend, want Johan kan niet helpen, dat hij scheel ziet. Dat hindert hemzelf' genoeg. Maar nog meer hindert het hem, dat hij daarom een' bijnaam gekregen heeft.

Kinderen mogen niet spotten met de gebreken van anderen.

Mijn kleine broertje wordt ook weleens geplaagd met den bijnaam *„Ompong."* Dat is minder, want later zullen zij hem zoo niet meer noemen.

Dirk Blok wordt door de jongens *„Benggol"* genoemd. Dat is zijn eigen schuld. Waarom doet hij ook zoo raar?

Caroline Bier noemen de schoolmeisjes *„Djantoek,"* omdat haar voorhoofd zoo gebogen vooruitsteekt. Dikwijls komt zij schreiende van school t' huis en vertelt dan aan hare Mama, dat zij weer geplaagd is.

Er zijn ook kinderen, die een' bijnaam krijgen van hun' eigen' naam. Willem *Konig* wordt Willem *Ko-*

ning genoemd. Dat is dom. Kunnen de jongens, die hem zoo noemen, dan nog niet lezen of schrijven?

Flinke jongens en brave meisjes geven geen bijnamen aan andere kinderen.

No. 46.

De kleine lezer.

Papa heeft op eene vendutie een' grooten stapel boeken met platen en prenten gekocht. Elken Zondag geeft Papa ons een stuk of zes van die boeken om prenten te kijken. Mama vertelt ons dan, wat er op staat.

Mijn kleine broertje ziet ook graag die prenten. Dan zit hij op zijn hoog stoeltje voor de tafel en bekijkt ze. Wij staan bij hem en hij wijst en vertelt, wat hij op de prenten ziet. „Dit is Ma en dat is Pa, hier staat Wim en daar staat Mien." Paarden en koeien weet hij alle zelf aan te wijzen. Als hij de prenten gezien heeft, neemt hij een van de groote boeken in zijne handjes. Dat houdt hij vlak voor zijn gezichtje en beweegt het heen en weer. Hij beweegt ook zijne lippen. Dan leest hij: „eén, twee, tiga, ampat! eén twee, tiga, ampat!" Soms kijkt hij boven of achter het blad naar ons. Dikwijls houdt hij het met de letters omgekeerd in zijne handjes. Hij verbeeldt zich dan, dat hij leest. O! het is zoo 'n aardig ventje.

No. 47.

Drie tollen.

Karel heeft drie tollen. Eén heeft de huisjongen van hout gesneden. In de punt of de taats is een spijker geslagen. Die tol lijkt veel op een djamboe-bol. Dat is een taatstol.

De andere tol is boven plat-rond en heeft een' korten buik. Karel windt het touw om het midden van dien tol, als hij hem wil opzetten. Als die tol staat, drijft hij hem met eene zweep rond. Dat is een drijftol.

Dan heeft Karel nog een' grooten, ronden tol net als een bal. Bij dien tol heeft hij een' sleutel. In dien bal is een vierkant gat. Door dien bal is eene pen gestoken. Om het einde dier pen windt hij het koord. Het eene eind van het koord steekt hij eerst door het gaatje in het oog van den sleutel. Dan trekt hij hard aan het andere einde en laat den tol uit het oog van den sleutel springen. Die tol bromt, als hij staat. Daarom heet hij een bromtol.

No. 48.

Grootmama.

Grootmama woont bij ons. Grootmama is de Ma

van Papa. Zij is zeer oud en draagt een' knijpbril op den neus, als zij leest of naait. Als wij met haar spreken, moeten wij hard praten, want zij kan niet goed meer hooren. Grootmama spreekt zacht. Soms vertelt zij van ons, toen wij nog heel jong waren. Ook vertelt zij weleens van Papa, toen die nog klein was. Grootmama gaat nooit uit. Zij zit meestal in haren grooten, gemakkelijken stoel. Zij kijkt dan lachende naar ons, terwijl wij spelen. Grootmama is heel dik. Wanneer zij lacht, schudt haar geheele lichaam. Als zij in huis loopt, houdt zij zich overal aan vast. Op onzen verjaardag krijgen wij altijd lekkers en speelgoed van Grootmama. Wij houden veel van onze goede, oude Grootmama.

No. 49

Vertellen op de lei.

Eduard kan aardig vertellen op de lei. Dan legt hij eene groote lei voor zich op de tafel en wij staan bij hem om te kijken en te luisteren. Terwijl hij vertelt, teekent hij alles op de lei. Zoo vertelt en teekent hij.

„Hier is de weg. Langs den weg zijn de bergen. Op die bergen is een groot bosch. In dat bosch wonen roovers. Zij verbergen zich in eene grot. Die

grot is gesloten met eene steenen deur. Onder den grond hebben de roovers eene lange, diepe gang gegraven. Die gang loopt van de grot naar eene ruime zaal. In die zaal branden dag en nacht lampen aan den zolder. Daar bewaren de roovers hun eten en drinken, daar verbergen zij hun' buit, slapen zij en komen zij bij elkaar, als er gevaar is. Door eene andere gang naar boven kunnen zij vluchten. De opening van die gang is aan den anderen kant van den berg en is een oude, holle boom.

Op een' avond reed een koopman te paard langs den weg. Hij had een' grooten zak met geld bij zich. Hij moest door het bosch rijden. Dat wisten de roovers. Toen de koopman in het bosch was, sprongen zij van achter een' dikken boom op hem toe, grepen en bonden hem. Zij namen hem den zak met geld af en brachten hem en zijn paard naar hunne schuilplaats. Daar zit de arme man nog gevangen."

No. 50.

Voor 't eerst op school.

Mijne kleine zus is van daag voor 't eerst naar school gegaan. Van morgen onder het aankleeden trappelde zij van ongeduld om te gaan, alsof zij met ons naar de muziek in de societeit zou gaan om te dansen,

's Zondags-middags. De baboe bracht haar met mij naar de school. Wat was zij blij, dat zij zooals wij Pa en Ma kon groeten vóor het naar school gaan! „Dag Pa! Dag Ma!" zei zij heel parmantig.

Toen zij op het schoolerf kwam en zooveel kinderen zag spelen, werd zij bang. Meneer bracht haar in de rechter schoolkamer. Zij mocht naast Mientje, haar speelkameraadje, zitten. Toen alle kinderen van de aanvangsklasse in de banken zaten, begonnen zij te zingen. Wat keek mijn kleine zus verwonderd rond! Alles was haar vreemd. Toen zij een half uurtje stil gezeten had, begon zij op eens hard te schreien. Meneer ging naar haar toe om haar te bedaren, maar dat hielp niet. Zij verstaat nog maar een beetje Hollandsch. Ik moest bij haar komen en toen hield zij dadelijk op met schreien. Om elf uur kwam de baboe haar afhalen en mijne kleine zus was blij, toen zij weer bij Ma was.

Ik ben nieuwsgierig, hoe het morgen gaan zal.

TAMAT — „SLAMAT!"